

GD-dierenarts en varkensspecialist Frits Bouwkamp:

Te korte draagtijd en fokkerij

“Zeugen die te vroeg werpen komen op alle bedrijven voor. Gemiddeld zal zo’n 9% van de zeugen werpen tussen dag 111 en 113. Vergeleken met een normale drachtlengte van 115 dagen komen de biggen slapper en minder ontwikkeld ter wereld. Het gevolg is **een hogere uitval**.

Bij de GD krijgen we regelmatig vragen over dit probleem. In het najaar van 2008 waren er echter meerdere bedrijven achter elkaar die met een te korte draagtijd te maken kregen. Daarbij ging het om meer dan 25% van de zeugen die een te korte draagtijd vertoonden. Gevolg hiervan is dat relatief veel biggen dood geboren worden en dat veel biggen zwak en niet levensvatbaar zijn, waardoor de uitval tot spenen te hoog is. Gemiddeld is de uitval 11%, maar op deze bedrijven liep het op **naar ruim boven de 15%**. Een behoorlijke financiële schade dus. Bij een bedrijf met honderd zeugen betekent het per ronde al gauw een extra verlies van tien biggen, kortom zo’n € 500,- schade per ronde en € 1000,- per jaar. Dierenartsen belden ons op met de vraag of wij iets meer van dit bedrijfsprobleem weten. Als dierenarts duik je er dan eens goed in. We bezoeken de bedrijven en analyseren de hele situatie. Vroeg werpen kan namelijk **vele oorzaken** hebben:

- Ras/kruising: bepaalde zeugenlijnen gecombineerd met bepaalde berenlijnen geeft een korte draagtijd.
- Toomgrootte: grotere tomen worden vroeger geboren.
- Voerschema: beïnvloedt de toomgrootte en de vitaliteit van de geboren biggen.
- (Hevige) stress kort voor werpen, bijvoorbeeld zeugen die niet zachtzinnig kort voor het werpen in de kraamstal worden gezet.
- Leeftijd bij eerste dekking van gelten: jonger gedekte gelten werpen wat vroeger.
- Infecties: PRRS, EMCV en misschien Circovirus.
- Overige oorzaken: vergiftigingen door schimmeloxinen?

Al vrij snel ontdekten we dat in de gevallen van de laatste tijd steeds sprake was van **dezelfde beer-zeugenlijncombinatie**. Dit gegeven is aan de betreffende fokkerijorganisatie doorgegeven. Het ligt dus voor de hand dat zij ook dit aspect goed in de gaten houden bij de selectie op vruchtbaarheid. Niet alleen toomgrootte is belangrijk bij de selectie van beren en zeugen, maar ook de vitaliteit en de kwaliteit van de biggen en natuurlijk de moedereigenschappen van de zeug.

De bedrijven weten nu dat bepaalde zeugbeer-combinaties een verhoogd risico op vroeggeboorte kunnen opleveren. Ook managementmaatregelen kunnen enigszins helpen de dracht te verlengen. Door bijvoorbeeld **aanpassingen in het voerschema** aan het einde van de dracht. Soms probeert men met behulp van een hormoonpreparaat zoals Regumate® het werpen wat uit te stellen. In een aantal gevallen werkt dit echter averechts. De biggen blijven te lang zitten, krijgen zuurstoftekort en sterven al in de baarmoeder. Het gevolg is een zeer groot aantal doodgeboren biggen. Het probleem ter plekke oplossen is in het geval van deze vroeggeboorte nog niet zo gemakkelijk. Maar door de samenwerking van dierenarts, varkenshouder, fokkerijorganisatie en voedingsadviseur kunnen we wel adviezen opstellen waarmee de varkenshouder weer verder kan, de zeug de volgende dracht haar draagtijd keurig vol maakt en de biggen gezond en vitaal ter wereld komen.”

GD-Veekijker

Met haar monitoringswerkzaamheden waakt de GD over diergezondheid in Nederland. Onder andere via de GD-Veekijker, waar vragen van dierenartsen over bijzondere gevallen binnenkomen. Naast de helpdeskfunctie is GD-Veekijker hét centrale verzamelpunt voor alles rondom diergezondheid. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring oplevert. Deze actuele informatie draagt bij aan een gezonde varkenshouderij.